Vrienden Museum Sjoel Elburg

sjofar

NIEUWSBRIEF VAN DE STICHTING VRIENDEN VAN MUSEUM SJOEL ELBURG

NR. 23
SEPTEMBER 2019

IN DEZE NIEUWSBRIEF:

- Nieuwe tentoonstelling: Minje
- In de Museumwinkel
- Even voorstellen....
- Agenda
- Activiteiten in MSE
- Sporen van Joods leven
- Intussen bij de buren

In de museumwinkel

In de museumwinkel is Minje/ Minyan van Sam Drukker in boekvorm te koop.
De prijs bedraagt 20 euro.

Minje, tien portretten van overlevenden

Harry Cohen, Sam Drukker, 2013
Olieverf op doek, Collectie Joods Historisch Museum, Amsterdam. Foto: Edo Kuipers

Van 20 september 2019 t/m 4 januari 2020 maakt Museum Sjoel Elburg ruimte voor tien portretten en achttien tekeningen van joodse mannen die de oorlog nog bewust hebben meegemaakt. De in Amsterdam woonachtige kunstenaar Sam Drukker (1957) portretteerde deze tien joodse mannen tussen 2012 en 2014, toen zij tussen de 84 en 104 jaar waren.

In eerste instantie maakte Sam Drukker de portretten voor zichzelf. Het sloot aan bij zijn zoektocht naar identiteit. Hij begon onbekende oude joodse mannen te schilderen. Gaandeweg kreeg hij het idee er tien te maken: zij zouden zijn Minje vormen. Minje (Jiddisch voor minjan) verwijst naar het minimumaantal volwassen joodse mannen dat nodig is voor een gebedsdienst in de synagoge.

Identiteit
Het was de eerste keer dat Sam Drukker met een joods thema zo dicht bij zichzelf kwam. Sam Drukker: 'In Minje komen mijn manier van onbevooroordeeld kijken en schilderen samen met mijn levenslange zoektocht naar identiteit. Ik heb 'Minje' opgedragen aan mijn vader. Toen ik alle overlevenden had geportretteerd, zag ik dat het over mijn vader ging.'

Gebroken draad
Met Minje komt een generatie in beeld die de gebroken draad na de oorlog weer moest oppakken en doorgeven aan de volgende. Zelf voelt Sam Drukker zich deel van die volgende generatie. 'Toen ik een kind was, hadden alle volwassenen om mij heen de oorlog meegemaakt', vertelt Sam Drukker, zoon van een joodse vader en een niet-joodse moeder. 'De oorlog zat in de mensen opgesloten. Wij, mijn broer, zusjes en ik, waren degenen die van niets wisten. Zo is dat eigenlijk altijd gebleven. Nu ik op middelbare leeftijd ben en de tijd steeds sneller lijkt te gaan, kom ik er met een schok achter dat de generatie die volwassen was in de Tweede Wereldoorlog, bijna verdwenen is. Wij zijn het nu die het dichtst bij die oorlog zaten.'

Luciferhoutje
In zijn losse en luchtige stijl plaatste hij de mannen op het doek en soms gebruikte hij ongewoon schildermateriaal, zoals de achterkant van een luciferhoutje. Over zijn werk zegt Sam Drukker dat het lijkt 'alsof het erop gewaaid is. Ik werk vrij snel, doe eerst heel veel, en daarna lijkt het alsof er lang niets gebeurt. Dan gebeurt het werk met kleine stappen. Soms staat er portret er twee maanden, een half jaar. En dan opeens is het af.'

Sam Drukker in zijn atelier
Foto: Lena Drukker

Even voorstellen……

Jaco en Marry Bos, suppoosten in Museum Sjoel Elburg, opgegroeid in de Bollenstreek en geboren in het gezellige plaatsje Lisse.

Natuurlijk komt direct de vraag op: van Lisse naar Elburg, dat is niet naast de deur, wat zoeken een bollenkweker en een kleuterleidster uit het Westen in het Veluwse en dan ook nog in de Sjoel in Elburg? Een terechte vraag die om een duidelijk antwoord vraagt.

Na een heel goede tijd gehad te hebben in het Westen hadden we behoefte aan meer rust; we wilden weg uit de drukte en graag genieten van de natuur. Na ons goed georiënteerd te hebben, zijn we in Nunspeet terechtgekomen. Met een duidelijke opdracht aan ons zelf: je zult je moeten aanpassen en nieuwe contacten zoeken om een prettige leefsituatie te creëren, stonden we open voor vrijwilligerswerk.

Met die instelling ontmoetten we op een verjaardag van gezamenlijke vrienden Greet Visser. En u raadt het al, als je Greet ontmoet dan blijft de Sjoel niet onbesproken, sterker nog, Greet wist te vertellen dat wij zeer geschikt zijn als suppoosten. “Kom maar een keer langs om proef te draaien,”…… en zo is het gekomen.

Ja, maar je moet toch wel iets met de Joodse geschiedenis hebben om suppoost te zijn ?

Ja, dat is juist. Als christen voelen we ons nauw verbonden met de Joden. En wat er in de Tweede Wereldoorlog is gebeurd met het Joodse volk mag nooit meer gebeuren en als we die geschiedenis levendig kunnen houden door daar actief iets voor te doen, dan is dat een motivatie om suppoost te worden in de Sjoel. We doen dit werk nu al ongeveer vijf jaar en de verbondenheid met de Joodse geschiedenis is gegroeid, mede door de zeer positieve reacties van de vele bezoekers. We voelen ons zeer gemotiveerd.

Dit werk wordt nog meer noodzakelijk als je kijkt naar het groeiende antisemitisme, ook in Nederland. We hebben kennissen met joodse wortels die zich niet meer prettig voelen in Nederland en naar Israël zijn vertrokken.

We hebben veel waardering voor de wijze waarop het bestuur en alle medewerkers de Sjoel op de kaart hebben gezet en steeds vernieuwend naar de toekomst kijken. De laatste verbouwing is een heel goede investering geweest. Ook dat is voor ons een extra stimulans om dit werk met volle toewijding te blijven doen.

Jaco en Marry Bos

Agenda

- 19 september: startcursus Bijbels Hebreeuws Module 1
- 20 september 2019 - 4 januari 2020: Expositie ‘Minje’ van Sam Drukker in Museum Sjoel Elburg
- 23 september: start Cursus Bijbels Hebreeuws Module 3
- 25 september: start Cursus ‘De Talmoed’
- 26 september: start Cursus ‘De Literatuur van de Hebreeuwse Bijbel’
- 5 oktober en 16 november: Lezing van Sam Drukker over zijn werk
- 14 november: Lezing ‘De plaats van verzoening binnen het jodendom’ door Rabbijn M. Stiefel

NAJAAR 2019

Lezingen Sam Drukker

Op zaterdag 5 oktober en zaterdag 16 november van 17.00 tot 18.00 uur geeft Sam Drukker een lezing over zijn werk. In een open gesprek geeft hij een toelichting op zijn manier van werken en vertelt hij over zijn ontwikkeling als schilder, vanaf zijn opleiding aan Academie Minerva tot aan zijn meest recente werk. Na afloop van de lezing leidt Sam Drukker de deelnemers rond op de tentoonstelling.
De kosten voor het bijwonen van deze lezing zijn 5 euro per persoon, plus de gebruikelijke entreeprijs van het museum. In verband met de beperkte ruimte is vooraf aanmelden noodzakelijk om de lezing bij te kunnen wonen. Stuur uiterlijk één week voor de betreffende lezing een e-mail aan info@sjoelelburg.nl, o.v.v. lezing Sam Drukker. Vergeet niet daarbij uw contactgegevens te vermelden, plus de datum waarop en het aantal personen met wie u de lezing wilt bijwonen.

Bezoek ambassadeur in Nederland van de staat Israël

Op dinsdag 24 september zal de nieuwe ambassadeur in Nederland van de staat Israël, de heer Naor Gilon, een bezoek brengen aan Museum Sjoel Elburg. Het bezoek vindt plaats in het kader van zijn kennismaking met Nederland. Voorafgaand aan het Sjoelbezoek wordt Christenen voor Israël in Nijkerk bezocht en na de Sjoel staat een project op Urk op het programma. Opperrabbijn Jacobs en zijn echtgenote begeleiden de ambassadeur en zijn assistente, mevrouw Maria Roukens.

Naor Gilon

Activiteiten in Museum Sjoel Elburg

Rabbijn Stiefel houdt op **donderdag 14 november** een lezing over 'De plaats van de verzoening binnen het Jodendom'. Locatie: Gebouw Rehoboth, Bloemstraat 18 te Elburg. Aanvang 19.30 uur.

Rabbijn Moshe Stiefel is geboren in Atlanta Georgia VS in 1972, opgegroeid in een orthodox (Chabad Lubavitch) joods gezin, in 1982 met zijn gezin verhuisd naar Montreal Canada. Zijn rabbinale opleiding heeft hij gevolgd in London (1989), New York (1990 -1994) en New Haven (1993.) In 1996 is hij getrouwd met Channa Jacobs . Daarna heeft hij zijn rabbinale opleiding afgerond in Arad Israël (1996-1997). Hij kreeg zijn Rabbinale bevoegdheid door Opperrabbijn Meir Just in 1997. Sinds september 1997 woont hij samen met zijn vrouw en 9 kinderen in Almere en is hij de rabbijn van de Joodse Gemeente
aldaar. Stiefel is voorzitter van Stichting Chabad Flevoland die zorgt voor het joodse leven in de provincie Flevoland Sinds 22 jaar geeft hij lezingen en lessen op veel locaties in Nederland.

Studie- en Documentatiecentrum

Ons Museum beschikt over een Studie-en Documentatiecentrum. Op de eerste etage bevindt zich een kleine maar rijk gevarieerde bibliotheek. U treft er een rijke schakering aan boeken aan, waarin uiteenlopende facetten van het Joodse leven en de Joodse geschiedenis centraal staan. Als Vriend van ons Museum is de Bibliotheek voor u op aanvraag toegankelijk.

David Löwenberg

Op maandag 17 juni jl. bracht David Löwenberg uit San Francisco met zijn dochter Alison een bezoek aan ons museum.

David is de zoon van Willy Löwenberg, die in 1936 vanuit Duitsland als negenjarige jongen met zijn familie in Borculo komt wonen. Een gelukkige periode tot hij in 1942 wordt weggevoerd. Hij overleeft de vernietigingskampen en emigreert na de oorlog naar de Verenigde Staten. Daar vertelt hij vele malen zijn verhaal aan jonge mensen, in de hoop dat zij zich bewust worden van hun vrijheid.

Het is die maandagochtend nogal druk in de Sjoel met de aanwezigheid van een grote groep scholieren. Löwenberg die het net als zijn vader zeer belangrijk vindt dat het verhaal wordt doorverteld, reageert enthousiast.

Onze introductiefilm maakt indruk evenals de vaste expositieruimte en de vrouwengalerij. Een kijkje in de educatieruimte kan met zoveel jongeren op bezoek natuurlijk niet ontbreken.

We wandelen tenslotte naar de Joodse begraafplaats. David en zijn dochter zijn zichtbaar geraakt.

Na afloop vertelt Löwenberg onder de indruk te zijn van de inrichting van ons museum, de manier waarop het tot stand is gekomen en nu draaiende wordt gehouden dankzij de medewerking van zoveel vrijwilligers.

Harry de Jonge
secretaris Vriendenbestuur

Sporen van Joods leven

Struikelstenen en het verhaal van Louis Gast
Hij overleed in april 1945 in Elburg. Maar aan de Koningin Wilhelminalaan 28 in Amersfoort vind je een struikelsteen ter nagedachtenis aan Louis Gast.

Louis Gast wordt geboren in Groningen. Hij trouwt met Bertha Muller en ze krijgen één zoon Davy.
Louis woont vele jaren in Amersfoort waar hij mede-eigenaar is van de vleesconservenfabriek Noack. Hij werkt daar nadat de nazi's hem zijn landbouwgrond hebben ontnomen.

Louis komt uit een gezin met vijf kinderen: één broer en drie zussen.
De drie zusters sterven in een concentratiekamp. Biena (59 jaar) in juli 1943 in Sobibor. Sientje (66 jaar) en Sara (47 jaar) in januari 1944 in Auschwitz.
Zijn broer Julius wordt in november 1944 op 51-jarige leeftijd bij een vergeldingsactie in Friesland gefusilleerd. In juni van datzelfde jaar ontvangt Louis het bericht dat zijn zoon Davy in Lienden door geweld om het leven is gekomen.

Louis wordt gedwongen naar Amsterdam te verhuizen, maar hij vlucht en duikt onder in Nunspeet. Op bizarre wijze loopt hij tegen de lamp en wordt hij op zijn onderduikadres gevonden. Louis wordt op 13 april 1945 bij de haven in Elburg in koelen bloede doodgeschoten. Naar verluidt door Oberleutnant Beck en zijn assistent, luitenant Schwarze. Een aantal dagen daarna -op 19 april- wordt Elburg bevrijd.

Zijn vrouw Bertha overleeft de oorlog.
Louis, Bertha en zoon Davy liggen begraven op de Israëlitische begraafplaats aan de Soesterweg in Amersfoort.

Harry de Jonge

Intussen bij de buren

Bijbelverhalen in Zand

Eén van 's werelds grootste binnen-zandprojecten. Met zo'n 4000 m3 zand, tientallen sluisdeuren, 1000 jaren oude olijfbomen, botters en beeldhouwwerken, komen de verhalen van onze cultuur van bijbels en botters tot stand.

Bijzonder indrukwekkend en zeker een bezoek waard!

J.P. Broekhovenstraat 9-11 te Elburg

Steun de Vrienden van Museum Sjoel Elburg

NL83ABNA0533047919 t.n.v.
Stichting Vrienden Museum Sjoel Elburg

Voor (periodieke) schenkingen is slechts een onderlinge overeenkomst nodig. U kunt hiervoor contact opnemen met onze secretaris.

Giften aan een culturele instelling zijn voor 125% aftrekbaar bij uw aangifte inkomstenbelasting.

Vrienden
Museum Sjoel Elburg

De Stichting Vrienden van Museum Sjoel Elburg is eind 2006 opgericht ter ondersteuning van Museum Sjoel Elburg. De Stichting ondersteunt de zogenaamde 'moederstichting' die het museum en de collectie beheert. Tot de taken van de 'Vrienden' behoort o.a. het werven van donateurs, suppoosten en gidsen, het organiseren van lezingen, excursies en rondleidingen.
Het secretariaat is gevestigd: Graaf Hendriksteeg 2, 8081 CH Elburg
tel.: 036-5227638 / 06-53224459 e-mail: vrienden@sjoelelburg.nl